

Tűzzel-vassal

Rabóczy Judit új szobrairól

Rabóczy Judit Rita és Gyarmati Zsolt kiállítása

➔ Óbudai Társaskör Galéria

➔ 2010. szeptember 8 – október 3.

ALLŰR – Mata Attila és Rabóczy Judit Rita kiállítása

➔ G13 Galéria, Budapest

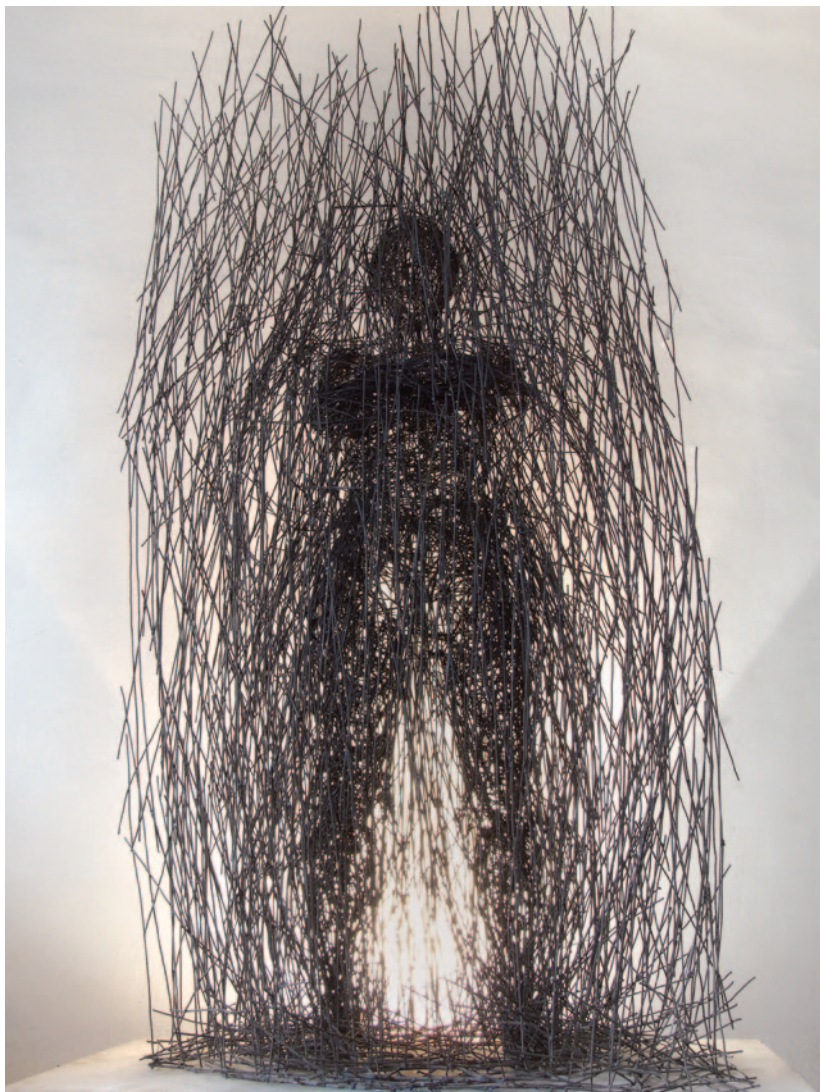
➔ 2010. szeptember 11 – november 5.

■ Ipari alapanyagokból, hegesztőpisztollyal készült Rabóczy Judit új műveinek nagy része.¹ A két helyszínen, az Óbudai Társaskörben² és a G13 Galériában³ kiállított alkotások kiindulópontját jelentő kisebb szobrok 2008-ban születtek az ausztriai Altaussee-ben. A *Kísérletek* esetében – más hozzáférhető anyag híján – a művész drótból formázott figurák köré tekert drótketrecet. A zárt és nyitott

1 Az egyes művekről közölt információk, így különösen a relatív kronológia és a technikai részletek forrása Rabóczy Judit, akinek készségét ezúton is köszönöm. A cikkben említett korábbi művek reprodukciója megtalálható a művész albumában: *Rabóczy Judit Rita*, Budapest, Monterosa, 2009.

2 Óbudai Társaskör Galéria, *Rabóczy Judit és Gyarmati Zsolt kiállítása*.

3 G13 Galéria, *Allűr – Rabóczy Judit és Mata Attila szobrai*.

RABÓCZY JUDIT
Királynő, 2010
hegesztett vas,
216 x 120 x 96 cm
© Fotó: Rabóczy
Judit

ellentéte, valamint az átláthatóság problémája Rabóczyt már *Akvárium*-sorozata esetében is foglalkoztatta (2004, hegesztett vas).⁴ Az akvárium halakat és vízinövényeket, míg a drótketrec apró emberalakokat rejt magában, azonban előbbinek oldalfala hiányzik, utóbbinál pedig átlátunk a drót szövédéjén. Belső világ és külső tér kettőssége, ezek határainak átlépése fogalmazódik meg mindkét sorozatban.

Technikailag a korai vázlatokhoz áll közel a most kiállított *Húsvak* egész falat beborító installációja, amelyet harminchárom idolszerű kis bábu alkot.⁵ A lány fekete huzalból hurkolt nőalakok testaránya termékenységi szobrokat (pl. a *Willendorfi Vénuszt*) idéz. A nyilvánvaló hasonlósággal szemben Rabóczy alakjai nem statikus kultuszszobrok; a táncoló, ugró, összekapaszkodó figurák csoportja dinamikus együttest képez. A drótszobrok sorában az Óbudán kiállított öt mű jelenti az első lépést a monumentális méretek felé. A *Kint-bent* sorozat (2009) életnagyságú, álló figuráinak kórusa a drót tekerésével és hajlításával elérhető finom harmóniákra épít. A több szobor könnyed megmozgatásával kialakuló, szinte zenei összhang a művészt már *Pipacsmező* (2009) című, lírai munkája esetében is foglalkoztatta. A *Kint-bent* testjeinek határa a térben elmosódik, míg az amorf figurák lágy hullámzása az *Akvárium* vízínövényeinek mozgását idézi.

A zártabb formák felé vezető úton a következő lépést a beszédes című *Megérkeztem* (2009) jelenti. A figura körvonalai zártak, két lassú ünnepélyességgel emelkedő, széttárt karjával fátlyat emel. A ráboruló, csupán néhány drótszállal jelzett textil finomsága szinte tapintható. A test nyugodt arányai és a fátlyol lágy esése teszi a művet Rabóczy talán leglíraibb alkotásává. Csak sajnálhatjuk, hogy a művész a szobrot később elemeire bontotta, azonban szomorúságunkba öröm is vegyül, mivel a figura vált a *Királynő* (2010) című munka kiindulópontjává. Az uralkodónő kemény, keresztbefont karú alakja egy vertikálisan növekvő, sűrű rengeteg középpontjában helyezkedik el. Az álló szobor jól kivethető a növényzet mélyén, de a kemény fémpálcák áthatolhatatlan szövédéke elválasztja a figurát a néző terétől. Rabóczy most kiállított szobrai közül talán ez a legösszetettebb, monumentalitása okán is köztéri elhelyezésre érett mű.

A *Királynő*vel egy időben készült *Szerelmes* (*Kint-bent*) virtuóz könnyedségű darab. Az előző

4 Rabóczy tárgyválasztásai az őt körülvevő anyagi világ iránti érzékenységről vallanak. Egyszerű témák szokatlan, vasból hegesztett megfogalmazását jelenti az *Akvárium* (2004) mellett az *Epreskert*i macskák (2007) és a *Kaktuszok* (2007) sorozat.

5 Az installációként való elhelyezés tekintetében a *Húsvak* előzménye az *Embereim* (2010), ahol a korai, drótketrecbe zárt figurákra emlékeztető zsebszobrok (Rabóczy kifejezése korábbi, kisméretű munkáira) kerültek csoportosan a falra.

RABÓCZKY JUDIT
Bolond, 2010, hegesztett vas, 150 x 110 x 50 cm
© Fotó: Rabóczky Judit

szoborhoz hasonlóan két rétegből áll, a kontraposztban megfogalmazott, sűrű vonalhálóból összeálló nőalakot egyfajta vibráló aura öleli körbe. A figura körül keringő lágyhuzal íves elemei gyermekrajzokról ismerős firkafelhővé állnak össze. A *Királynő* és a *Szerelmes* kettős térszerkezetével szemben a *Bolond* tömege egyszerűbb és zártabb, a tótágast álló alak könnyedségben a fátlyat emelő figurára emlékeztet. A test finom íve harmonizál a testrészeket alkotó vaspálcák hajlásával. A *Bolond* mozdulatának hivalkodó könnyedségét csak fokozza anyaga, a horganyzott huzal fémes csillogása.

Rabóczy első pillantásra talán meglepő anyaghasználata régóta élő szobrászi hagyományba illeszkedik, a nagy elődök közül itt elég talán Alexander Calder drótszobraira utalni. A *Szerelmes* legközebbi kortárs párhuzamát Antony Gormley 2003–2008 közötti, *Feeling Material* című sorozata jelenti.⁶ Míg Gormley esetében test és környezete egybeolvad, Rabóczy szobrainál – a korai kísérletek amorf alakjait leszámítva – a feszültséget éppen figura és környezetének kontrasztja adja. A kint és bent dialektikája hatja át műveit. Ehhez ad hozzá a megvilágí-

6 Antony Gormley honlapján életműve kronologikusan áttekinthető: <http://www.antonygormley.com>.

RABÓCZY JUDIT
Szerelmes (Kint-bent), 2010, hegesztett vas, 190 × 150 × 150 cm
© Fotó: Rabóczy Judit

tás, amelytől függően Rabóczy drótszobrai új és új arcukat mutatják: a drótváz átláthatósága és rajzos vetett árnyéka e művek fontos eleme. A művész anyagválasztása puritán, az egyszerű dróttal azonban bármire képes: egyként hoz létre lírai vagy monumentális figurákat, érzékel-tet teret vagy könnyed mozgást.

A drótszobroktól elszakadva egy kisebb plasztikáról kell még szót ejtenünk, a *Hübrisz* című portréről (2009). Az elbizakodottság, gőg jelentésű görög szó kíméletlen öniróniával a fej önarckép voltára utal. A G13 pincéjében a higadt, fenséges arcvonású *Hübrisz*nek egy vele szemben kiállított korai *Önportré* (2002) felel. Mindkettő hegesztett vasból készült, a korábbi mű nyugtalan, éles kontrasztokat mutató, kemény fémfelülete kitűnően ellenpontozza a *Hübrisz* hunyt szemű nyugalmát. Utóbbi esetében Rabóczy a klasszikus portrét dekonstruálja; a bronz vagy márvány homogén felülete helyett itt több, egymásra kalapált vaslemezből épül fel az arc. Töredezett struktúráját látunk, amelyet a lemezek illesztéseinek a hegesztéskor kiváló salak tesz érdekessé. A csillogó felületet polírozás helyett flexszel felcsiszolva hozza létre a művész, míg az egyszerű formájú kendő rézháló hajtogatásával és hegesztésével készül. Nem ez Rabóczy egyetlen kendős önarcképe, a sorozat egyes összetettebb, csavart és ráncolt, a textil érzetét tökéletesen visszaadó darabjai joggal idézik a néző emlékezetébe Dürer egyes önarcképeit vagy Jan van Eyck vörös turbános férfinak. A nagy elődök által jelentett kihívás elfogadása általában is jellemző Rabóczy művészetére. Az előképek átformálása már diplomamunkája, a *Giotto angyalai* (2006) esetében is megfigyelhető volt, ahol az Scrovegni-kápolna freskóiból kiindulva hozott létre egyéni hangvételű, pirogránit és hegesztett vas szoborcsoportot.⁷ Az itt bemutatott művek közül a *Szerelmes* esetében a kontraposztos beállítás újrafogalmazása, míg a *Hübrisz*nél a klasszikus portré kortárs szobrászi nyelvre való lefordítása volt a művész előtt álló feladat.

Rabóczy Judit 2007-ben végzett a Képzőművészeti Egyetemen, azonban fiatal kora ellenére gyors ütemben növekszik művészi oeuvre-je. Kimeríthetetlen fantáziája, változatos és kísérletező anyaghasználata, esetenként szokatlan témaötlelei⁸ azt mutatják, hogy érdemes figyelemmel követnünk fejlődését. Végül is mostani monumentális drótszobraikat annak a véletlennek köszönhetjük, hogy magára maradt Ausztriában egy köteg drót társaságában. Mi lesz, ha újabb anyagok kerülnek a kezébe?

7 Ezek részletes elemzését ld. Daniel Véri, "Now it's Giotto has the Cry," in *Medievalism in Contemporary Hungarian Art* (1990–2010) (MA thesis, Central European University, 2009), 44–47.

8 Ld. például a gyerekrajzok nyomán készített *Beni autói* című hegesztett vas sorozatot (2007), vagy a pirogránit *Csecsemőket* (2006).